Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18152

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i (BZÖE), bireylerin bo? zaman etkinliklerine kat?l?m?n? k?s?tlayan ya da tamamen engelleyen faktörleri ölçmek amac?yla 2007 y?l?nda Gürbüz ve Karaküçük taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, özellikle kentsel ya?am ko?ullar? ba?lam?nda ortaya ç?kan sekiz temel engel boyutunu kapsamaktad?r. 28 maddeden olu?an bu araç, Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilmi?tir ve geçerlik ve güvenirlik çal??malar? akademik personel üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bo? zaman, Bo? Zaman Engelleri, ölçek geli?tirme, psikometri, Faktör Analizi, kentsel ya?am, spor bilimleri.

Yazarlar

Gürbüz, Bülent; Karaküçük, Selami.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin bo? zaman aktivitelerine kat?l?m?n? zorla?t?ran veya imkans?z hale getiren çevresel, ki?isel ve sosyal k?s?tlamalar? sistematik olarak belirlemek ve nicelle?tirmektir. Geli?tirme çal??mas?, özellikle Türkiye'deki kentsel ba?lamda, bo? zaman engellerinin boyutlar?n? ortaya koymay? hedeflemi?tir.

Ölçek, ara?t?rmac?lara ve politika yap?c?lara, bo? zaman kat?l?m?n? art?rmak için hangi engellerin öncelikle ele al?nmas? gerekti?i konusunda somut veriler sunarak, bu alandaki müdahale stratejilerinin geli?tirilmesine bilimsel bir temel sa?lamaktad?r.

Yap?

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i, literatürde kabul gören çok boyutlu k?s?tlay?c? faktörler yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireylerin bo? zaman tercihlerini gerçekle?tirmelerini engelleyen içsel (ki?isel), ki?ileraras? (sosyal) ve yap?sal (çevresel/kentsel) faktörlerin bir kombinasyonudur. Ölçek, bu k?s?tlamalar? 8 farkl? alt boyutta ele alarak kapsaml? bir de?erlendirme sunar.

Ölçülen temel yap?, bireylerin alg?lad??? **Bo? Zaman Engelleri** düzeyidir. Bu engeller, zaman eksikli?inden kaynaklanan ki?isel k?s?tlamalardan, tesislerin kalitesizli?ine veya sosyal çevrenin tutuculu?una kadar geni? bir yelpazeyi kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Analizlerde, bir maddenin faktör yükünün kabul edilmesi için alt s?n?r de?er 0.40 olarak belirlenmi?tir. Bu kriterin uygulanmas? sonucunda, ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerinin 0.439 ile 0.878 aras?nda de?i?ti?i tespit edilmi?tir.

Yap?lan analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen yap?ya uygun ?ekilde grupland???n? göstermi?tir. Bu güçlü faktör yükleri, maddelerin ilgili olduklar? faktörleri yüksek düzeyde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal olarak tutarl? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, 210 ki?ilik bir ö?retim eleman? örneklemi üzerinde Cronbach Alpha katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Yap?lan güvenirlik analizleri sonucunda, alfa katsay?lar?n?n faktörler aras?nda da??l?m gösterdi?i saptanm??t?r.

En dü?ük iç tutarl?l?k katsay?s? 'Zaman' faktörü için 0.76 olarak bulunurken, en yüksek katsay? 'Tesis' faktörü için 0.88 olarak hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve farkl? faktörlerin güvenilir bir ?ekilde ölçüldü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilen aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in nihai yap?s?n? belirlemi?tir. Analizler sonucunda, ba?lang?çta dü?ünülen engellerin sekiz ayr? faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu sekiz faktör, toplam 28 maddeyi içermektedir.

Faktörlerin ortaya ç?k???, bo? zaman engellerinin tek bir genel k?s?tlama yerine, farkl? yap?sal ve ki?isel boyutlardan olu?tu?unu desteklemektedir. Ortaya ç?kan bu faktörler, kentsel ba?lamdaki engellerin çe?itlili?ini yans?tmakta olup, her bir faktörün yüksek faktör yükleri ile desteklenmesi, ölçe?in yap?sal netli?ini güçlendirmi?tir.

Araç

Test Türü: Ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.

Format: Yaz?l? öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Ö?retim elemanlar? örneklemi üzerinde geçerlik/güvenirlik

ARABPSYCHOLOGY.COM

çal??mas? yap?lm??t?r).

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Ancak ö?retim elemanlar? popülasyonu dikkate al?nd???nda genellikle 25 ya? üzeri yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??malar? 210 ö?retim eleman? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilmi?tir. Yan?t seçenekleri ?unlard?r: 1=hiç etkilemez, 2=etkilemez, 3=karars?z?m, 4=etkiler ve 5=çok etkiler. Yüksek puanlar, ilgili bo? zaman engelinin birey üzerindeki etkisinin yüksek oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Bo? zaman, k?s?tlama, Bo? Zaman Engelleri, rekreasyon, psikometri, Cronbach Alpha, Tesis engelleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için sa?lanan ileti?im bilgisi: bulentgurbuz@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Sa?lanan kaynakta kurum adresi bilgisi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Bülent Gürbüz ve Selami Karaküçük taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Orijinal yay?n, 2007 y?l?nda yap?lm??t?r.

Orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: bos-zaman-engelleri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Gürbüz, B., & Karaküçük, S. (2007).Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i: Ölçek geli?tirme geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Gazi Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *12*(1), 3-10.

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 28 madde ve 8 faktörden olu?maktad?r. Faktörler ve örnek maddeler a?a??dad?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tesis (5m): Kentteki bu tür tesislerin bak?ms?z veya kötü olmas?
Ula??m (10m): Kentteki ula??m zaman?n?n uzun olmas?
Kentsel Ko?ullar (24m): Kentte kendini güvende hissetmemek
Arkada? Eksikli?i (13m): Kentte kat?lacak kimsenin olmamas?
Bilgi Eksikli?i (16m): Kentte bu tür etkinliklerin nas?l yap?laca??n? ö?retecek kimsenin olmamas?
Para (20m): Kentteki ula??m ücretlerinin yüksek olmas?
Sosyal Çevre (28m): Kentteki ya?am çevresi veya sosyal çevrenin tutucu olmas?
Zaman (1m): Kentteki i?/çal??ma zaman?m?n yo?unlu?u

ARABPSYCHOLOGY.COM